

YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRISHDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARINING FAOLIYATI

Xomidova Benazir Baxtiyor qizi

Vatan universiteti tyutori.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.23388652>

Annotatsiya. Tezida yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda nodavlat notijorat tashkilotlarining o‘rni, faoliyat yo‘nalishlari va davlat organlari bilan hamkorligi tahlil qilingan.

Shuningdek, yoshlarni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, bandligini ta‘minlash va tashabbuslarini rivojlantirishdagi ahamiyati yoritilgan.

Kalit so‘zlar: Yoshlar siyosati, NNT, fuqarolik jamiyati, ijtimoiy sheriklik, yoshlar bandligi.

Kirish

Bugungi globallashuv va ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyot sharoitida yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning intellektual salohiyatini ro‘yobga chiqarish, ijtimoiy faolligini oshirish hamda jamiyat hayotida munosib o‘rin egallashini ta‘minlash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi.

Yoshlar mamlakatning strategik taraqqiyotini belgilovchi muhim ijtimoiy qatlam bo‘lib, ularning ta‘lim olishi, kasb-hunar egallashi, bandligini ta‘minlash, tadbirkorlik va innovatsion faoliyatga jalb etilishi, shuningdek, fuqarolik jamiyati institutlari faoliyatida ishtirok etishi jamiyat barqarorligi va rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan, yoshlarga oid davlat siyosatini samarali amalga oshirishda davlat organlari bilan bir qatorda nodavlat notijorat tashkilotlarining o‘rni va ahamiyati ortib bormoqda.

Nodavlat notijorat tashkilotlari fuqarolik jamiyatining muhim institutlaridan biri sifatida yoshlarning qonuniy huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning ijtimoiy tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash, ma‘naviy-ma‘rifiy tadbirlarni tashkil etish, huquqiy madaniyatini yuksaltirish hamda jamiyatdagi dolzarb muammolarni hal etishga ko‘maklashish kabi vazifalarni bajaradi.

Bunday tashkilotlar yoshlarning ehtiyoj va muammolarini bevosita o‘rganish, ularning takliflarini tegishli tashkilotlarga yetkazish, ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish va jamoatchilik nazoratini rivojlantirish orqali davlat siyosatining amaliy samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Ayniqsa, yoshlarni ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash, ishsizlikning oldini olish, xotin-qizlarning imkoniyatlarini kengaytirish, yoshlar tadbirkorligini rivojlantirish hamda iqtidorli yoshlarning salohiyatini namoyon etishi uchun sharoit yaratishda NNTlarning faoliyati alohida ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Yoshlarga oid davlat siyosati mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va ma‘naviy taraqqiyotini ta‘minlashga qaratilgan ustuvor yo‘nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur siyosat yoshlarning huquq va erkinliklarini ta‘minlash, ularning qonuniy manfaatlarini himoya qilish, ta‘lim olishi, kasb-hunar egallashi, bandligini ta‘minlash hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratishni nazarda tutadi. Yoshlar jamiyatning istiqbolini belgilovchi asosiy ijtimoiy qatlam bo‘lganligi sababli ularning intellektual, ma‘naviy va kasbiy salohiyatini rivojlantirish davlat siyosatining muhim vazifalaridan biridir.

Yoshlarga oid davlat siyosatining samarali amalga oshirilishi nafaqat davlat organlari, balki fuqarolik jamiyati institutlari, jumladan, nodavlat notijorat tashkilotlarining faoliyatiga ham bevosita bog'liq. Chunki yoshlarning ehtiyojlari, qiziqishlari va muammolari turlicha bo'lib, ularni hal etishda davlat boshqaruvi organlarining imkoniyatlari bilan bir qatorda jamoatchilik tashabbuslari ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan nodavlat notijorat tashkilotlari yoshlar va davlat institutlari o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni ta'minlovchi muhim vositachi tuzilmalardan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Nodavlat notijorat tashkilotlari - jismoniy va yuridik shaxslar tomonidan ixtiyoriy ravishda tashkil etiladigan, foyda olishni o'z faoliyatining asosiy maqsadi qilib qo'ymaydigan hamda qonunchilikda belgilangan tartibda faoliyat yuritadigan tashkilotlardir. Ularning asosiy maqsadi ijtimoiy, madaniy, ma'rifiy, ekologik, huquqiy va boshqa jamoat manfaatlarini ro'yobga chiqarishga ko'maklashishdan iborat. Yoshlar bilan ishlaydigan NNTlar esa yoshlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularning tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, huquqiy savodxonligini yuksaltirish va jamiyatdagi dolzarb muammolarni hal etishga jalb qilishga yo'naltirilgan faoliyatni amalga oshiradi.

Nodavlat notijorat tashkilotlari yoshlarni ijtimoiy qo'llab-quvvatlash, ularning manfaatlarini himoya qilish va shaxsiy salohiyatini rivojlantirishda muhim o'rin egallaydi. Ular yoshlarning ta'lim olishi, kasbiy rivojlanishi, bandligini ta'minlash, tadbirkorlik faoliyatini boshlashi va jamoat ishlarida qatnashishi uchun turli dastur hamda loyihalarni amalga oshirishi mumkin. Bunday faoliyat yoshlarning mavjud imkoniyatlardan samarali foydalanishiga, yangi bilim va ko'nikmalarni egallashiga hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etishiga yordam beradi.

NNTlarning asosiy faoliyat yo'nalishlaridan biri yoshlarning huquqiy savodxonligini oshirishdan iborat. Huquqiy bilimlarga ega bo'lgan yoshlar o'z huquq va majburiyatlarini yaxshiroq anglaydi, qonuniy manfaatlarini himoya qilish imkoniyatlaridan xabardor bo'ladi va jamoat hayotida mas'uliyat bilan ishtirok etadi. Shu maqsadda tashkilotlar huquqiy seminarlar, davra suhbatlari, treninglar va targ'ibot tadbirlarini tashkil etishi mumkin. Bunday tadbirlar yoshlar o'rtasida huquqbuzarliklarning oldini olish, huquqiy madaniyatni yuksaltirish va qonun ustuvorligi tamoyillarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yoshlar bandligini ta'minlash va ularning iqtisodiy faolligini oshirish ham NNTlar faoliyatining muhim yo'nalishlaridan biridir. Bugungi mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lish uchun yoshlar zamonaviy kasbiy ko'nikmalar, raqamli savodxonlik, kommunikativ qobiliyat va amaliy tajribaga ega bo'lishi lozim. NNTlar kasbga yo'naltirish dasturlari, malaka oshirish kurslari, mentorlik loyihalari va ish beruvchilar bilan uchrashuvlar tashkil etish orqali yoshlarning mehnat bozoriga moslashishiga ko'maklashishi mumkin. Ayniqsa, ish bilan band bo'lmagan, ijtimoiy himoyaga muhtoj yoki ta'lim olish imkoniyatlari cheklangan yoshlarni qo'llab-quvvatlash alohida ahamiyatga ega.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyati muhim ijtimoiy va institutsional ahamiyatga ega. Mazkur tashkilotlar yoshlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning ijtimoiy faolligini oshirish, ta'lim olishi va kasbiy rivojlanishiga ko'maklashish hamda turli tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash orqali fuqarolik jamiyatini rivojlantirishga munosib hissa qo'shadi.

NNTlarning faoliyati davlat organlari tomonidan amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarni jamoatchilik tashabbuslari bilan to'ldirib, yoshlarning ehtiyoj va muammolariga mos yechimlarni ishlab chiqish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Bo'ronov F. Q. Yoshlarga oid davlat siyosatini amalga oshirishda nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyati // Yangi O'zbekiston yoshlari (NYU). - 2022. - № 6.
2. Shamsudinova M. U. Yoshlarga oid davlat siyosatida nodavlat notijorat tashkilotlarning o'rni // Talqin va tadqiqotlar. - 2025. - № 1(59).
3. Toshqobilov B. X. Yangi O'zbekiston sharoitida yoshlarga oid davlat siyosati va uning mohiyati // Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural and Social Sciences (ORIENS). - 2025. - B. 505–509.
4. Azimov A. Yoshlarga doir davlat ijtimoiy funksiyasini amalga oshirishda nodavlat notijorat tashkilotlarining ishtiroki // Yurist axborotnomasi. - 2026. - J. 1, № 4. - B. 8–17.